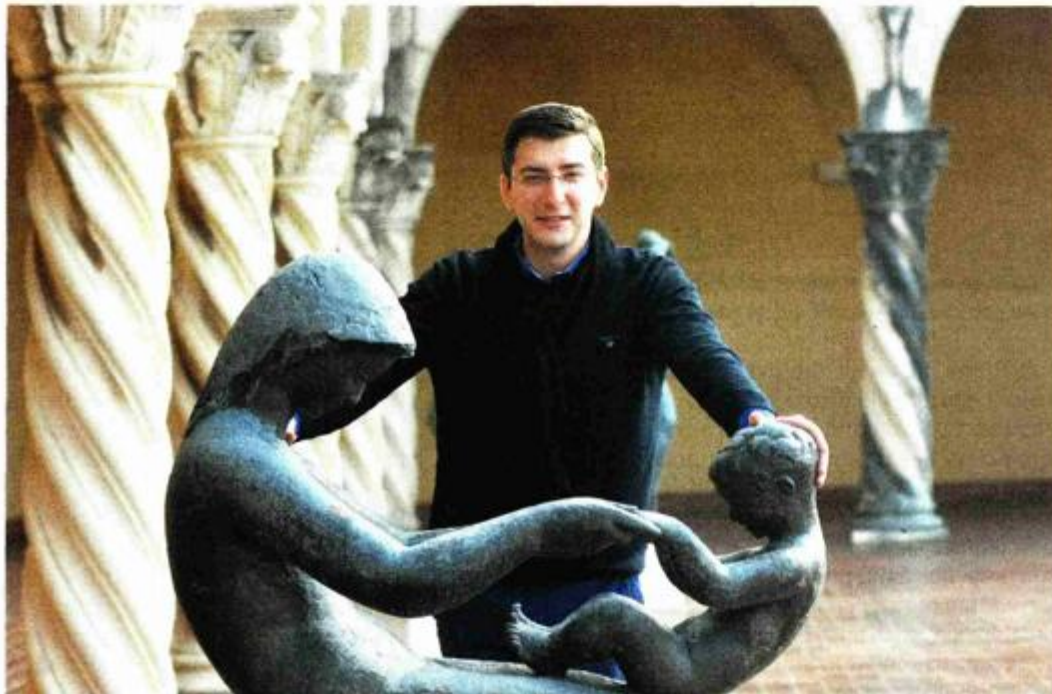

MARIN IVANOVIĆ, NOVI RAVNATELJ UMJETNIČKE GALERIJE DUBROVNIK

Prošlo je vrijeme slike na bijelom zidu. Galeriju vodim u novo doba

Jednom smo imali izložbu Fabergeovih jaja u Sponzi i **volio bih da Dubrovnik i Umjetnička galerija imaju više takvih ekskluzivnih projekata**, jer grad to treba i zaslužuje. To je moja vizija. Moj san

Razgovarala
Barbara Đurasović
Foto
Zvonimir Pandža

MLAD, POLETAN, ENTUZIJASTIČAN I stručan. Riječ je o novom ravnatelju Umjetničke galerije Dubrovnik Marinu Ivanoviću. Ovaj dubrovački povjesničar umjetnosti u 30 dana koliko je na čelu ove kulturne institucije ušao je u bit problema ove ustanove – zatvorena je i nepristupačna te je odlučio poraditi na novom identitetu Umjetničke galerije Dubrovnik. Otvorit će je prema javnosti, ali to otvaranje započelo je i realizacijom posve novih projekata. Uz razgovoru za DuList Marin Ivanović progovorio je o svojoj viziji institucije kojoj je na čelu, ali i promjenama za koje vjeruje da će dubrovačka kulturna

publika s oduševljenjem dočekati.

U kojem smjeru planirate voditi Umjetničku galeriju Dubrovnik? Koje su vam vizije za tu dubrovačku kulturnu ustanovu?

Ono što mi je kao građaninu, a tek onda profesionalcu iz područja povijesti umjetnosti najviše smetalo je odvojenost Umjetničke galerije Dubrovnik od ljudi i nesudjelovanje u kulturnom životu Dubrovnika u onom kapacitetu u kojem ta ustanova može biti. Ona i svojom arhitekturom ima neku odbojnost. Kad prolazite pored tog velikog zida ima se osjećaj hladnoće, osjećaj

nepristupačnosti i negostoljubivosti. Nije dobro ni osvijetljena izvana jer se štedjelo na struji. Sve to pridonosi dojamu neke nesrdačnosti i udaljenosti od ljudi. Kao da je to neki dvorac, kula, u koju se ne smije ući, a ako se čak i uđe mora se to napraviti s ogromnim strahopoštovanjem. Svrha neke kulturne ustanove, pa tako i Umjetničke galerije, nije da bude sama sebi dovoljna i da sadržaji koji se tamo nude budu namijenjeni stručnjacima, ljudima koji pripremaju izložbu, dakle kustosima, već ona treba biti namjenjena najširoj publici. U suvremenom pristupu prema publici nužno je znati komunicirati poruku koju ta umjetnina ili bilo koji drugi projekt nosi. Muzejske ustanove 21. stoljeća su komunikacijske ustanove, njihovo prvo poslanje iz 19. i 20. stoljeća, a to je sabiranje i istraživanje, sada su u drugom planu. Ako ne znamo iskomunicirati baštinu, ona više nije živa.

Dakle, cilj Vam je popularizirati Umjetničku galeriju Dubrovnik?

Želim već u prvoj godini otvoriti Galeriju građanima.

To ste već najavili u Noći muzeja gdje ste na taraci Galerije ugostili DU Rock paradu?

Upravo tako i u tom smjeru ćemo nastaviti. U ovoj godini imamo četiri radionice za naše sugrađane. Dvije su za mlade, a druge dvije za naše starije sugrađane. U školama je sada likovni zastupljen sa samo jednim satom tjedno i ono što želim je da UGD ima svoje likovne radionice za djecu koje će biti *al pari* odlasku na balet, u glazbenu školu ili na sport. Dva puta tjedno po dva sata tamo će se okupljati djeca koju ćemo podučavati i zainteresirati ih za umjetnost. Ipak, važnije od same edukacije jest razvitak senzibiliteta, ljubavi i sklonosti boravka djece među umjetničkim djelima. Tako se odgajaju novi

kulturni naraštaji. Oni ne moraju imati formalno znanje o nečemu, ali bilo bi dobro stvoriti senzibilitet i to je naš cilj. Druga radionica je za srednjoškolce koji se pripremaju na umjetničke fakultete i arhitekturu. Pokrećemo i školu slikanja za odrasle s akademskim umjetnicima koji će u dva polugodišta podučavati dubrovačke amatere. Takva škola u Dubrovniku ne postoji već desetljećima i pretpostavljam da će biti veliko zanimanje za nju. Ta radionica neće biti besplatna jer se za sada ne možemo organizacijski prilagoditi nekom masovnijem odazivu naših sugrađana. Četvrta je radionica za seniore. Neće biti riječ o likovnoj radionici već o prijateljima UGD i nju će voditi kolegica Rosana Vojvoda.

A izložbe?

Vrlo mi je bitna zastupljenost i lokalne likovne scene, nacionalne i međunarodne. Istovremeno želim stilski pokriti sva područja. I prvu i drugu polovicu 20. stoljeća i suvremenu umjetnost. Praktički ćemo pokušati zadovoljiti najširi krug publike, što ne znači nekakav ružni populizam, već kvalitetan sadržaj u kojem bi pokrili sva ta područja.

Možete li već sada najaviti ovogodišnje izložbe? Što će od međunarodne scene Dubrovčani moći vidjeti u UGD?

Jednom smo imali izložbu Fabergeovih jaja u Sponzi i volio bih da Dubrovnik i Umjetnička galerija, također, imaju više takvih ekskluzivnih projekata, jer grad to treba i zaslužuje. To je moja vizija. Moj san. Imam jako puno kontakata u inozemstvu i da je situacija s proračunom kako treba ja bih već dogovarao ekskluzivne projekte kod Sama Kellera iz Ženeve, direktora Art Basela i Fondation Beyeler. Ova godina je obilježena činjenicom pada proračun i bit će vrlo teško organizirati nešto međunarodno jer ne raspoložemo sa sredstvima. Osiguranje i garancije za umjetnine te transport je nužno platiti unaprijed. Dakako imam ideje što ću raditi, ali će nam upravo zbog nedostatka proračuna to biti veliki problem. Zato ćemo ove godine realizirati predviđeni program s nekim izmjenama. Imamo veliku izložbu 'Praznina', riječ je o suvremenoj umjetničkoj fotografiji koju radi kolegica Petra Golušić. Nadalje veliku izložbu 'Slika u slici' koju radi kolegica Rozana Vojvoda. Riječ je o hrvatskom modernom slikarstvu i prikazima interijera te ateljea u kojima postoje i slike. S tom ćemo izložbom putovati izvan Dubrovnik i to u Split i Zagreb. S time bih najavio ono što mi je daljnji cilj.

U prvih 30 dana u mandatu ravnatelja UGD već sam dobio 10 donacija od dubrovačkih umjetnika i kolekcionara i pregovaram o jednoj ogromnoj donaciji od 350 umjetničkih slika vrhunskih hrvatskih modernih umjetnika od Uzelca do Knifera, Đamonje...

O čemu je točno riječ?

U Dubrovnik redovito dolaze izložbe koje su prvo otvorene u Zagrebu, putovale su po Hrvatskoj, pa su se otvorile i u Dubrovniku. Na taj način Dubrovnik dobiva jedan polureciklirani sadržaj koji, kada prođe medijski žrvanj, prestaje biti zanimljiv i prolazi nezapazeno. Želim preokrenuti scenu što znači izložbu producirati i otvoriti najprije u Dubrovniku, a onda u Zagrebu i drugdje po Hrvatskoj. Cilj mi je da Dubrovnik prestane biti na repu hrvatske kulture ako je već geografski na repu Hrvatske. To je moja namjera, a jedna od takvih izložbi će biti 'Slika u slici' kolegice Vojvoda. Na ljeto nas očekuje retrospektivna izložba Ljube Ivančića koju radimo s HAZU Gliptotekom u Zagrebu, a autor izložbe je Zvonko Marković, predsjednik Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske. To su tri najvažnije izložbe u mojoj prvoj godini, a tijekom cijele godine radimo pripremu za postavljenje novog stalnog postava u Umjetničkoj galeriji na sva tri kata galerije. Nju radimo u suradnji s dizajnerima, arhitektima i multimedijalnim stručnjacima. Bit će to vizualno vrlo atraktivan postav, čitak, vrlo informativan i zadovoljavat će ukus lokalne publike, ali i turista koji žele vidjeti hrvatsku modernu umjetnost, a u ovom trenutku u Dubrovniku je nemaju prilike doživjeti na jednom mjestu.

Znači napokon će zaživjeti novi koncept prezentacije likovnih djela?

Likovna djela će biti prezentirana na jedan integralan način. Prošlo je vrijeme slike na bijelom zidu. Potreban je vizualno atraktivan postav, uz *cross-referencing*, što znači da će primjerice uz djelo Eda Murtića na zidu, na ekranu pratiti priča o umjetniku. U tom multimedijalnom sklopu bit će predstavljena likovna djela iz njegovog opusa, a publika će biti upoznata i s detaljima iz njegova života i vremena u kojem je živio.

Koliko ste zadovoljni fundusom UGD?

UGD ima najmanji fundus od svih muzeja i galerija za modernu umjetnost u Hrvatskoj. Mi se uspoređujemo s četiri druge važne hrvatske ustanove, a to su Galerija umjetnina Split s pet tisuća umjetnina, Muzej likovne umjetnosti u Osijeku koji ima 3,5 tisuće umjetnina, Muzej moderne i suvremene umjetnosti Rijeka s osam tisuća umjetnina i Moderna galerija Zagreb s 11 tisuća umjetnina. Dubrovačka Umjetnička galerija ima 2,5 tisuće umjetnina.

U jednom od ranijih razgovora s bivšom ravnateljicom Vesnom Delić

Gozze dotakli smo se teme kupovine umjetnina. UGD nije imao običaj kupovine i povećanja fundusa. Zašto? Nemamo novaca?

Nije stvar samo u novcima. Moderna galerija u Zagrebu dobiva godišnje donacije umjetnika, nasljednika umjetnika i privatnih kolekcionara. Oni najmanje otkupljuju. U Gradu Zagrebu pri gradskom Uredu za kulturu postoji poseban ured za donacije sa četrdesetak donacija. U Dubrovniku taj model nikad nije na pravi način razvijen. Najeklatantniji primjer je umjetnika Koste Strajnića kada je 70-tih godina tražio od Grada Dubrovnik mali stan kako ne bi morao činiti skale do svoje kuće u Posatu. On bi zauzvrat bio ostavio Dubrovniku cijelu svoju zbirku. Ta zbirka je predivna, bila je toliko moćna s najeminentnijim imenima hrvatske moderne umjetnosti. Da smo mi to dobili, UGD bi bila po kvaliteti umjetnina na razini Moderne galerije u Zagrebu. To se nije realiziralo i sve su se te umjetnine nakon njegove smrti rasule po bivšoj Jugoslaviji. Nije se imalo sluha.

Može li se u Dubrovniku po tom pitanju napraviti nešto, promijeniti na bolje?

Može! U mojih prvih 30 dana u mandatu ravnatelja UGD već sam dobio deset donacija od dubrovačkih umjetnika i kolekcionara i pregovaram o jednoj ogromnoj donaciji od 350 umjetničkih slika vrhunskih hrvatskih modernih umjetnika od Uzelca do Knifera, Đamonje...

Ima li UGD prostor za primjereno deponiranje umjetnina?

Umjetnička djela su skaldištene na dva mjesta. Jedan prostor je uredio Antun Maračić po svim standardima čuvanja umjetnina, ima mikroklimatske uvjete, blindirana vrata, alarme i stalan nadzor. Drugi prostor je tzv. pričuvni depo koji je vlažan i kojeg je potrebno urediti kao i ostatak zgrade. Zgrada je na klizištu, stradala je od nekoliko potresa i nju nagrizala vlaga. Pročelje, onaj ogroman zid se odvojio od zgrade, to je sanirala Vesna Delić Gozze u svom mandatu i sanirana je jedna taraca na strani od Srđa koja je stalno vlažila. Obnovi zgrade Umjetničke galerije više se ne smije pristupati parcijalno, potrebno je napraviti elaborat cjelovite obnove tog spomenika kulture što nam je u planu za ovu godinu. S takvom bi se podlogom sljedeće godine pokušali prijaviti za financiranje iz sredstva Europskih fondova. O tome sam već razgovarao s Andreom Novaković iz DURA-e, a želim razgovarati i s Ivom Carević Peković iz Zavoda za obnovu Dubrovnik koji sad vrši

Nevjerojatno mi je da Bukovac kao jedan od najistaknutijih hrvatskih modernih slikara, otac hrvatske moderne nije preveden na engleski jezik

obnovu Kneževog dvora, ultimativnog spomenika kulture.

Povjesničar ste umjetnosti i Vaše znanje se s ovom novom funkcijom mora spojiti i s poznavanjem financijskih obveza. Zapravo ste sada menadžer jedne kulturne ustanove. Kako se snalazite u tim 'neumjetničkim' vodama?

Ravnatelj kulturne ustanove je najmanje povjesničar umjetnosti. To mi je prije godinu dana rekla ravnateljica zagrebačke Moderne galerije Biserka Rauter Plančić. Ja nemam s tim problema jer znam što znam i jako dobro znam što ne znam. Uvijek pitam ljude da mi objasne stvari koje ne znam. Šefica računovodstva mi svaki dan objašnjava svaku komponentu završnog računa, sve u vezi računovodstva, bilance, primitke, isplate, uplate. Slušam to i učim. A opet vjerujem njoj, jer to je njezin posao, i vjerujem da ga radi dobro. Isto kao što bih ja svoj posao povjesničara umjetnosti trebao raditi dobro ili moje kustosice ili voditeljica odnosa s javnošću, voditelj tehnike ili čistačice. Ne moram ja znati koliko ima sredstva za čišćenje jer ima osoba koja je za to zadužena, voditeljica financija brine o financijama, kustosi o zbirci, a ravnatelj je tu da sve uveže u jedno i zada cilj.

Galerija ima potrebe od oko pet milijuna kuna godišnje i taj iznos u najvećem dijelu dolazi iz proračuna Grada Dubrovnika. Je li to dovoljno za sve ovo što ste naveli?

Pa jest i nije. Umjetnička galerija zarađuje do 400 tisuća kuna godišnje što je maksimum u posljednjih deset godina. Najmanje koliko je zaradivala bilo je osamdesetak tisuća kuna od čega je najveći dio najam tarace, ali i on je na neki način nedovoljan. Taraca nije dovoljno dobro iskomunicirana. Već radimo katalog kako bolje predstaviti svoje mogućnosti javnosti. Prvenstveno turističkim agencijama koje će moći zakupiti taracu za razne događaje, ekskluzivne večere, domjenke, vjenčanja. Komercijalni sadržaji u cijelom svijetu jako dobro funkcioniraju u simbiozi s muzejima ako se znaju pravila ponašanja i ne vidim zašto bi UGD bio izuzetak. To je taraca, otvoreni prostor, ljudi ne dolaze u izravni doticaj s umjetninama. Uskoro nam kreće i projekt muzejskog restorana i kafića što je apsolutna nužnost. On postoji u svim svjetskim muzejima i plan je realizirati ugoditeljski objekt na taraci u aneks zgradi za što je još 2013. godine proveden natječaj, a nije realiziran dosad zbog prepreka konzervatora.

Sigurno onda razmišljate i o galerijskoj suvenirnici, i ona nedostaje?

U UGD ne postoji nikakva suvenirnica i već sam pokrenuo taj projekt. Razgovarao sam s arhitektom te nam je plan u predvorju organizirati prostor za smještaj i prezentaciju suvenira. Želja mi je galerijski *shop* puniti kvalitetnim sadržajem. Zato i planiram raditi s akademskim umjetnicima i akademskim dizajnerima koji imaju fantastične suvenire, ali uključiti i dubrovačke proizvođače suvenira jer u gradu ima izvrsnih autora nakita, bursi. U njemu će se moći naći i literatura na engleskom. Nevjerojatno mi je da Bukovac, kao jedan od najistaknutijih hrvatskih modernih slikara, otac hrvatske moderne nije preveden na engleski jezik.

Znači, možemo očekivati uskoro prijevod Bukovčeve monografije.

Vjerujem da ćemo to napraviti 2018. Pretprošli tjedan sam bio na sastanku s Antonijom Rusković Radonić, ravnateljicom Muzeja Konavala u sklopu koje djeluje Kuća Bukovac. To je naša zajednička točka i već smo dogovorili nekoliko projekata te međusobne suradnje, a jedan od njih je svakako i monografija o Bukovcu na engleskom jeziku koju ćemo, nadam se, izdati zajedno. Važno je pokrenuti i ostvariti suradnju ne samo s dubrovačkim kulturnim ustanovama, što ja smatram nultom točkom nužnosti, nego i s kulturnim ustanovama izvan Dubrovnika.

Već ste 30 dana na čelu UGD, radite punom parom, no čekate i istek roka u kojem nezadovoljni protiv Grada Dubrovnika mogu podići Upravnu tužbu tražeći poništenje rješenja o Vašem imenovanju?

To se dogodilo u slučaju Orkestra sa Šišom i Milatom, u Domu Marina Držića s Draganom Moravec i Vesnom Delić Gozze i kad je Maračić protiv Grada Dubrovnika podnio upravnu tužbu o imenovanju Vesne Delić Gozze. U ovom trenutku ja ne znam je li se tako nešto dogodilo, ali zakonski, kao zainteresirana strana u tom postupku, ću biti obaviješten ako se to dogodi. Zakonski rok je 30 dana od primitka rješenja tako da rok ističe ovaj tjedan i vjerojatno ćemo to znati vrlo skoro. Ako se to dogodi, bit će to vjerojatno nekakav Damoklov mač koji mi visi nad glavom i stvara napetost i nemir, ali ja ću nastaviti raditi unatoč tome. Rastužuje me naprosto činjenica da se ljudi, kao u svim ovim primjerima koje sam nabrojao, ne mogu pomiriti s određenom situacijom i jedino što još mogu napraviti jest mutiti vodu i stvarati nestabilnost, suditi se. Ono što već u ovom trenutku tvrdim sa 100 postotnom sigurnošću je da tko god bude

Tijekom cijele godine radimo pripremu za postavljenje novog stalnog postava u Umjetničkoj galeriji na sva tri kata galerije. Nju radimo u suradnji s dizajnerima, arhitektima i multimedijalnim stručnjacima. Bit će to vizualno vrlo atraktivan postav, čitak, vrlo informativan

imenovan nakon mene ja neću podnijeti tužbu na upravnom sudu radi tog imenovanja.

Vaše imenovanje je popratila i svojevrsna afera u kojoj ste prozvani kako nemate dovoljno godina staža u umjetničkom životu i da ste zapravo na čudan način došli do uvjeta od deset godina. Je li vam to smetalo?

Što se tiče mog imenovanja jest bila nesvakidašnja situacija, ali time što je nesvakidašnja nije ni u kojem smislu nelegalna niti je sadržajno problematična. Ona se može samo nekome činiti ili ne činiti. Mene dojmovi ne zanimaju. Uvijek pokušavam napraviti najbolje što mogu, nastojim dati sve od sebe u svakom poslu. Koliko u tome uspijem to je podložno interpretaciji i ovisi o datim okolnostima. Tu je bilo ružnih riječi, ružnih napisa po novinama, preskakanja važnih činjenica, a isticanja nagađanja. Očito je sve to dio folklorne imenovanja ravnatelja kulturnih ustanova i direktora komunalnih tvrtki u Dubrovniku. Stoga nisam tome pridavao toliku važnost koliko su ljudi mislili da mene to osobito pogađa. Kad sam se kandidirao na javnu dužnost znao sam i prihvatio kako će biti i onih koji se s time ne slažu. Ipak je postojalo jako puno ljudi koji su moje imenovanje pozdravili i dali mi podršku. Ne samo riječima već i konkretnim činom pa su se ponudili za suradnju s UGD, donirali umjetnička djela. Ja sam zapravo sa svim tim jako zadovoljan, ne zanima me prošlost već kako će ova ustanova ostvariti svoj maksimalni potencijal.

